

ΠΕΔ Θεσσαλίας

**Ανάθεση και Εκτέλεση Δημοσίων Συμβάσεων
Έργων, Μελετών, Τεχνικών και λοιπών
συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών**

**Εκτέλεση σύμβασης
(Υπεργολαβία – Τροποποίηση σύμβασης)**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΟΓΛΟΥ

Δρ Πολιτικός Μηχανικός

Δεκέμβριος 2017

Εφαρμοστέα νομοθεσία – Όροι εκτέλεσης σύμβασης

- Κατά την **εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων** εφαρμόζονται:
 - οι διατάξεις του Ν. 4412/2016,
 - οι όροι της σύμβασης και
 - συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.
- Οι Α.Α. **επιβάλλουν τον όρο** ότι κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος τηρεί τις υποχρεώσεις στους τομείς του **περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου**, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'.

Υπεργολαβία

- Οι Α.Α. μπορούν να προβλέπουν στα έγγραφα της σύμβασης ότι, **κατόπιν αιτήματος του υπεργολάβου** και εφόσον η φύση της σύμβασης το επιτρέπει, η Α.Α. καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την αμοιβή του για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο.

Υπεργολαβία

- Σε συμβάσεις έργων και υπηρεσιών που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της Α.Α., μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσης της, ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να αναφέρει στην Α.Α. **το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του**, οι οποίοι συμμετέχουν στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.
- **Ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιεί στην Α.Α. κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών**, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο ο κύριος ανάδοχος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες.

Υπεργολαβία

- **Οι Α.Α. μπορούν** να επαληθεύσουν τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους. Η Α.Α.:
 - απαιτεί από τον Ο.Φ. να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του και
 - μπορεί να απαιτήσει από τον Ο.Φ. να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού του.
- **Υποχρεωτική εφαρμογή** των παραπάνω αν τα τμήματα της σύμβασης τα οποία ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει **το 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης.**

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης:

- α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις.

Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν.

Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:

- δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης,
- θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την Α.Α..

Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το **50% της αξίας της αρχικής σύμβασης**. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις (παρ. 34 άρθρο 22 Ν. 4441/16):

- η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή Α.Α.,
- η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,
- οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το **50% της αξίας της αρχικής σύμβασης** ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

- δ) όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την Α.Α., συνεπεία:
- ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης,
 - ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών...
 - περίπτωσης που η Α.Α. αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

- ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016.

Στις περιπτώσεις β' και γ', οι Α.Α. που τροποποιούν μία σύμβαση δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης.

Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Ζ' του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

- Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:
 - των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και
 - του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του **15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων.**

Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

- Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκεια της θεωρείται **ουσιώδης**, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα.
- **Μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης** όταν:
 - η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

- η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,
- η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,
- όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ' της παρ. 1.

Δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης

Οι Α.Α. **μπορούν να καταγγέλλουν μια δημόσια σύμβαση** κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της, εφόσον:

- η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση, που θα απαιτούσε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης δυνάμει του άρθρου 132,
- ο ανάδοχος, κατά το χρόνο της ανάθεσης της σύμβασης, τελούσε σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 73 και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία της σύναψης σύμβασης,
- η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής παραβίασης των υποχρεώσεων που υπέχει από τις Συνθήκες και την Οδηγία 2014/24/ΕΕ, η οποία έχει αναγνωριστεί με απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ε.Ε..

Δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης

- Οι Α.Α. καταγγέλλουν υποχρεωτικά μια δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της, εφόσον συντρέχει η περίπτωση της παρ. 5 ή της παρ. 7 του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (συμβάσεις εργολαβίας εταιριών παροχής υπηρεσιών).

Ανακεφαλαίωση – Πηγές

- **N. 4412/2016** (Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών)
- **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων**
<http://www.hsppa.gr>
- **Πρακτικός Οδηγός για τον Έλεγχο των Δημοσίων Συμβάσεων (Το Προσυμβατικό Στάδιο)**
<http://www.elsyn.gr/elsyn/files/nomologia/prosimvatikos.pdf>

Ευχαριστώ...